

нагадувати про це іншим; буду закривати кран, коли чищу зуби; пластикові пляшки буду викидати в спеціальний контейнер; збиратиму старі газети, журнали для макулатури тощо.

Презентація результатів проектної роботи розвиває в учнів комунікативні навички, вміння аргументовано висловлювати свою думку та відстоювати власну позицію. Залучення молодших школярів до проектної діяльності екологічного спрямування сприяє формуванню у них ціннісного ставлення до природи, розвитку емпатії та почуття відповідальності за стан довкілля.

Список використаних джерел

1. Андрусенко І. В. Реалізація екологічної компетентності учнів початкових класів засобами інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Всеукраїнська серпнева конференція для методистів закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку, фахівців інститутів післядипломної педагогічної освіти, директорів, заступників директорів та вчителів біології закладів загальної середньої освіти, організаторів позакласної роботи, наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти «Педагогічний пошук – 2019», 15–16 серпня 2019 р. : збірник статей та тез доповідей / за заг. редакцією доктора педагогічних наук, професора В. В. Вербицького. Київ : «НЕНЦ», 2019. С. 198–202.

2. Коновальчук І. І. Теоретичні й технологічні аспекти формування екологічної компетентності молодших школярів. *Молодь і ринок*. 2016. № 5 (136). С. 20–24.

3. Онопрієнко О. В. Проектна діяльність у початковій школі : методичний посібник. Київ : ТОВ «СІТПРІНТ», 2013. 83 с.

4. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 08.04.2024).

Юлія Петренко

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Науковий керівник:

Ірина Голубовська

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри початкової освіти та культури фахової мови,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

(м. Житомир, Україна)

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОВОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Одним із ключових факторів динамічного розвитку сучасного суспільства є ефективна комунікація. Вона пронизує всі сфери життя: від особистого спілкування до ділових переговорів, від наукових дискусій до політичних дебатів. У зв'язку з цим зростає потреба в людях, які володіють високою комунікативною компетентністю.

Під комунікативною компетентністю розуміється система знань, умінь та навичок, яка дає можливість людям ефективно взаємодіяти в будь-яких ситуаціях. Це не просто набір умінь спілкуватися, а й ключовий фактор успіху в особистому та

професійному житті. Вона відіграє значущу роль у налагодженні зв'язків, обміні інформацією, досягненні взаєморозуміння та вирішенні проблем.

Уміння спілкуватися є невід'ємною частиною багатьох аспектів життя, бо завдяки їй ми будуємо міцні та здорові стосунки, досягаємо успіху в професійній сфері, активно беремо участь у житті суспільства, постійно розвиваємося та вдосконалюємося, досягаємо гармонії в житті.

Комунікативна компетентність починає формуватися в дошкільний період. Діти вчаться спілкуватися з однолітками, домовлятися про спільні дії, вирішувати конфлікти. За допомогою мови малята розповідають про важливі для них події, діляться враженнями, налаштовують стосунки з іншими людьми, опановують найпростіші формули мовленнєвого етикету: вітання, прощання, подяки, вибачення, звертання.

У початковій школі роль комунікації зростає, адже саме в цей період діти активно вчаться спілкуватися, висловлювати свої думки, виступати перед аудиторією, захищати свою точку зору, дискутувати. Вони засвоюють різні форми та жанри мовлення, збагачують словниковий запас, пізнають світ і себе в ньому.

Комунікативна компетентність необхідна кожній людині, щоб добре спілкуватися з іншими людьми. У дітей вона розвивається у процесі наслідування дорослих, спілкування з однолітками, читання книг, перегляду фільмів, під час ігор та інших видів діяльності, а також під час отримання інформації на предметних уроках. На нашу думку, чималий потенціал для формування комунікативної компетентності в учнів початкових класів має інтегрований курс «Я досліджую світ».

Предмет «Я досліджую світ» сприяє розширенню, систематизації та поглибленню уявлень учнів про природні й соціальні об'єкти і явища як компоненти єдиного світу, допомагає оволодіти основами практико-орієнтованих знань про природу, людину й суспільство, є пропедевтичною основою для формування цілісної картини світу в його органічній єдності й різноманітності природи й суспільства, деяких особистісних компетенцій, які стосуються емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього світу [1].

Він дає можливість учням:

- опанувати різні види мовленнєвої діяльності;
- удосконалити мовленнєві навички;
- навчитися спілкуватися в різних ситуаціях;
- збагатити словниковий запас;
- розвинути критичне мислення.

Розвиток комунікативних здібностей здобувачів у процесі вивчення цього курсу здійснюється за допомогою використання різних технологій, методів та прийомів, а саме:

- a) інформаційно-комунікаційні технології – використання мультимедійних презентацій, проведення онлайн-уроків та веб-квестів, застосування освітніх платформ та сайтів;
- b) інтерактивні методи – «мозковий штурм», робота в групах, дискусії, проекти тощо;
- c) ігрові методи – ігри на знання етикету, дидактичні та сюжетно-рольові ігри;
- d) традиційні методи – розповіді, читання, переказ, вправи.

Ключову роль у розвитку комунікативних здібностей дітей на уроках ЯДС відіграють учителі, котрі можуть впливати на цей процес різними способами,

створюючи атмосферу довіри та поваги. У такій атмосфері діти відчують себе вільно й не бояться виражати свою думку. Крім того, педагог може організувати різні види діяльності, які дають дітям можливість спілкуватися одне з одним: ігри, дискусії, групові проекти, презентації тощо.

Навчальний процес має зосереджуватися на особистості учня. Це означає, що навчання повинне відповідати пізнавальним інтересам та потребам, віковим та індивідуальним особливостям кожного. За втілення особистісно-орієнтованого підходу в освітньому процесі відповідає вчитель, і це завдання пріоритетне в його роботі. У результаті такого підходу учні виявляють більший інтерес до навчання, їхні результати поліпшуються, а вони самі розкривають свій потенціал.

Важливим моментом є надання дітям зворотного зв'язку. Здобувачі отримують можливість зрозуміти, що вони роблять правильно, а що – ні, а також одержати поради стосовно покращення. Зворотний зв'язок допоможе учням не тільки підвищити самооцінку, уважно слухати інших, цінувати чужу думку, навчитися співпрацювати один з одним, а й покращити навички ораторського мистецтва, навчитися висловлювати свої думки чітко та лаконічно, адаптувати свій стиль спілкування до різних життєвих ситуацій.

Таким чином, інтегрований курс «Я досліджую світ» не просто сприяє розвитку комунікативних умінь і навичок в учнів початкових класів; цей предмет надає їм можливість розвивати критичне мислення, вирішувати проблеми, стати емпатичними та самостійними. Здобувачі вчаться аналізувати інформацію, робити висновки, аргументувати свою точку зору; знаходити креативні рішення проблем, працювати в команді, йти на компроміси; розуміти почуття інших людей, співпереживати й допомагати їм; приймати рішення, нести відповідальність за свої дії, бути впевненими в собі.

Список використаних джерел

1. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посібник. Київ : Генеза, 2019. С. 15–16.

2. Колодич О. Б. Формування мовленнєвої компетентності як засобу соціально-психологічної адаптації дітей молодшого шкільного віку в сучасному суспільств. *Наука і освіта*. 2009. № 10. С. 194–197.

3. Залібовська-Ільніцька З. В. Підготовка майбутніх учителів до формування комунікативної компетентності молодших школярів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир, 2009. 20 с.